

Kun jij alle woorden vinden?

Y	D	F	U	B	F	R	E	S	C	O	V	F	U	P	Y	O	X
A	B	P	R	F	I	B	U	L	A	I	L	I	G	P	C	K	E
D	W	C	A	E	S	A	R	K	D	V	F	E	L	B	S	T	O
Y	H	E	O	J	M	K	R	G	E	G	O	M	Y	L	Z	W	P
G	S	O	G	L	O	H	E	X	U	X	U	F	O	Y	A	K	N
A	N	E	E	T	S	F	A	R	G	R	H	C	J	J	N	K	W
U	K	R	D	W	F	C	K	X	F	V	B	X	L	C	C	R	F
Y	U	F	T	N	L	Q	V	X	S	G	K	L	N	Q	C	D	Y
B	R	S	W	V	Q	W	A	C	H	T	T	O	R	E	N	A	O
Q	M	J	Y	C	E	V	W	Q	Y	M	U	S	Q	U	G	D	H
T	P	N	G	N	I	M	R	A	W	R	E	V	R	E	O	L	V
O	F	A	L	P	O	T	T	E	N	B	A	K	K	E	R	U	X
L	F	P	C	I	G	O	D	E	N	B	E	E	L	D	J	E	K
Q	R	K	N	J	U	H	A	A	R	N	A	A	L	D	T	U	F
F	F	A	Q	S	I	U	H	D	A	B	I	P	V	N	G	X	X
C	F	D	B	O	L	I	E	L	A	M	P	J	E	G	M	Y	Y
N	T	X	X	N	E	T	N	U	M	O	R	R	B	X	I	W	P
Z	X	S	C	H	O	E	N	N	A	G	E	L	S	U	S	S	C

- BADHUIS
- BRUG
- CAESAR
- DAKPAN
- FIBULA
- FRESCO
- GODENBEELDJE
- GRAFSTEEN
- HAARNAALD
- MUNTEN
- OLIELAMPJE
- POTTENBAKKER
- SCHOENNAGELS
- VILLA
- VLOERVERWARMING
- WACHTTOREN
- WEG

Wat hebben deze woorden met de Romeinen te maken?

Badhuis

Dit is een openbaar gebouw waar men samen in bad ging. Bijna niemand had zelf een badkamer. Het was ook een plek om elkaar te ontmoeten en te sporten. Zo'n badhuis noemden ze 'thermen'. In Heerlen ligt het Thermenmuseum, waar de resten van zo'n badhuis worden bewaard.

Brug

In Limburg zijn maar liefst twee Romeinse bruggen bekend. In Maastricht lag een stenen brug, gemaakt met oude grafstenen en van Middelaar naar Cuijk lag een houten brug.

Caesar

Caesar heeft Nederland veroverd en deel gemaakt van het grote Romeinse Rijk. Hij schreef daarover in zijn boek De Bello Gallico. In Limburg zijn muntschatten gevonden uit het jaar 51 voor Christus. Waarschijnlijk verstopten mensen hun geld, omdat Caesar en zijn troepen door ons gebied heen raasden.

Dakpan

Romeinen hebben de dakpan uitgevonden. Voor die tijd waren de daken van huizen gemaakt van takken, stro en stukken grond met gras (plaggen). De dakpan is gemaakt van gebakken klei.

Fibula

De kleren van de Romeinen bestonden uit hele mooie lappen stof. Die werden in model gehouden door mooie mantelspelden.

Fresco

In plaats van papieren behang of een schilderij versierden rijke Romeinen hun huizen met wandschilderingen. Deze schilderingen worden op een natte muur aangebracht waardoor de verf in de muur trekt. Je kan hem dus niet ergens anders ophangen als je daar zin in hebt. In Maasbracht zijn delen van een hele mooie fresco gevonden bij de opgraving van een Romeinse villa. Daarop is het gezicht van een gladiator te zien.

Godenbeeldje

De Romeinen geloofden in heel veel goden. Ze gingen naar de tempels van die goden om kleine cadeautjes te geven en iets te vragen wat ze graag wilden. Zo vroeg je de liefdesgod om raad bij liefdesverdriet en aan de oorlogsgod of je levend thuis kon komen. Thuis hadden veel mensen ook een klein altaartje. Daarin stonden kleine beeldjes van hun favoriete goden.

Grafsteen

Als je een rijke Romein was, dan had je geld om een mooie grafsteen op je graf te laten zetten. Op die steen liet je een tekst plaatsen waardoor mensen over je leven konden lezen. Veel mensen lieten er ook een portret van zichzelf op zetten.

Haarnaald

Romeinse vrouwen droegen mooie haarnaalden in hun haren. Zo bleef hun kapsel de hele dag goed zitten.

Munten

Romeinen hadden munten waarop het portret van de keizer stond afgebeeld. Als er een andere keizer aan de macht kwam, dan kwamen er nieuwe munten. We weten wanneer de verschillende keizers regeerden. Als we dus een munt vinden van keizer Hadrianus dan weten we ook dat die munt uit 119-122 na Christus komt. En de spullen die we bij die munt vinden vaak ook!

Olielampje

Elektrische lampen bestonden natuurlijk nog niet. De Romeinen maakten de meest mooie versierde lampjes van aardewerk of van brons.

Pottenbakker

Romeinen gebruikten heel veel potten van klei. Dit aardewerk haalden ze veel uit Frankrijk of Italië, maar in Limburg werkten ook pottenbakkers. In Heerlen werkte een pottenbakker die Lucius heette. Hij heeft zijn naam in een kruik gekrast.

Schoennagels

Romeinse schoenen waren gemaakt van leer. Omdat de soldaten flinke stukken moesten lopen waren er schoennagels – spijkertjes - ingeslagen. Een soort zool om de schoenen steviger te maken en meer grip te hebben bij het lopen.

Villa

Een villa is een groot Romeins huis, in Limburg was dat meestal een grote mooie boerderij. Villa Voerendaal-Ten Hove is zo'n huis dat is opgegraven door archeologen.

Vloerverwarming

Een Romeinse villa en badhuis werd verwarmd door vloerverwarming. Onder de loopvloer was een ruimte waar warme lucht door kon stromen. De lucht werd verwarmd door een houtkachel.

Weg

De Romeinen maakten stevige wegen waarlangs de militairen naar de Romeinse grens langs de Rijn konden lopen. Maar ook handelaars en reizigers maakten gebruik van deze wegen. De oudste Romeinse weg in Limburg is waarschijnlijk de rivier de Maas; een waterweg.